

Βρυξέλλες, 14 Μαρτίου 2025
(OR. en)

6937/25

ENV 141
CLIMA 65

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	Παγκόσμιες περιβαλλοντικές πολιτικές - Ανταλλαγή απόψεων

1. Προκειμένου να κατευθύνει την ανταλλαγή απόψεων επί του προαναφερόμενου θέματος κατά τη σύνοδο του Συμβουλίου (Περιβάλλον) της 27ης Μαρτίου 2025, η Προεδρία εκπόνησε το συνημμένο σημείωμα με ερωτήματα προς τους υπουργούς.
2. Καλείται η Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων να λάβει υπόψη το σημείωμα και τα ερωτήματα της Προεδρίας και να τα διαβιβάσει στο Συμβούλιο για την ανταλλαγή απόψεων.

Παγκόσμιες περιβαλλοντικές πολιτικές

- Ανταλλαγή απόψεων -

Το Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον (UNEP) είναι η σημαντικότερη παγκόσμια αρχή στον τομέα του περιβάλλοντος. Συστάθηκε το 1972 και έκτοτε διαδραματίζει ηγετικό ρόλο και προσφέρει επιστημονικά στοιχεία και λύσεις για ευρύ φάσμα περιβαλλοντικών θεμάτων, και έχει αποτελέσει καταλυτικό παράγοντα για τις προσπάθειες και τη συνεργασία των 193 συμβαλλόμενων κρατών μελών του προς όφελος του πλανήτη μας. Η εντολή του UNEP καλύπτει όλες τις συνιστώσες του φυσικού περιβάλλοντος, όπως το κλίμα, ο αέρας, τα ύδατα και οι ωκεανοί, το έδαφος, τα δάση και η βιοποικιλότητα, οι χημικές ουσίες και τα απόβλητα, καθώς και ευρύ φάσμα οριζοντίων θεμάτων, όπως η επιστήμη, το περιβαλλοντικό δίκαιο και η διακυβέρνηση, η πράσινη οικονομία, η αποτελεσματικότητα των πόρων, οι φυσικές καταστροφές και η συμβολή των γυναικών και των νέων στην προστασία του περιβάλλοντος. Προκειμένου να βελτιωθεί η κατάσταση του διεθνούς περιβάλλοντος, το πρόγραμμα συνεργάζεται με τις εθνικές κυβερνήσεις, την κοινωνία των πολιτών, τον ιδιωτικό τομέα και διεθνείς οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στην προστασία του περιβάλλοντος.

Παρά τις προσπάθειες ευρέος φάσματος παραγόντων στον τομέα της περιβαλλοντικής προστασίας, η πίεση στο παγκόσμιο περιβάλλον συνεχώς αυξάνεται. Τα μη βιώσιμα παραγωγικά και καταναλωτικά πρότυπα έχουν ως αποτέλεσμα τη συνεχή καταπάτηση των ορίων του πλανήτη μας, μετατρέποντας την τρίπτυχη πλανητική κρίση σε πολλαπλή κρίση, στο πλαίσιο της οποίας η ποιότητα και η διαθεσιμότητα του νερού, η υγεία και η παραγωγικότητα του εδάφους, η υπερβολική συγκέντρωση χημικών ουσιών και η κακή διαχείριση των κρίσιμων υλών καθίστανται νέα μέτωπα στη μάχη για έναν υγιή πλανήτη για όλους και όλες.

Τα μεταβαλλόμενα γεωπολιτικά τοπία, τα θέματα ασφάλειας, η παραπληροφόρηση και η πόλωση οδηγούν σε μετατόπιση των προτεραιοτήτων για τις κυβερνήσεις και τους πολίτες, από μακροπρόθεσμη ευημερία βασισμένη σε ένα καθαρό περιβάλλον σε βραχυπρόθεσμη διαχείριση κρίσεων. Οι διαφωνίες ως προς τα αίτια και τις προτεραιότητες και τις λύσεις των περιβαλλοντικών κρίσεων υποσκάπτουν την εμπιστοσύνη στην ικανότητά μας για λύσεις μέσω πολυμερούς διαλόγου. Οι καθυστερήσεις στην υλοποίηση επιτρέπουν την επιδείνωση των κρίσεων και την αύξηση του κόστους που συνεπάγονται, οδηγώντας σε ολοένα μεγαλύτερο χρηματοδοτικό χάσμα μεταξύ των αναγκών και των διαθέσιμων πόρων.

Οι συνεχιζόμενες διαπραγματεύσεις για ένα νέο διεθνές, νομικά δεσμευτικό μέσο για τη ρύπανση από πλαστικά, μεταξύ άλλων στο θαλάσσιο περιβάλλον, αποτελούν σαφές παράδειγμα των προαναφερόμενων ζητημάτων που συνδέονται με πολυμερείς λύσεις σε πολύπλοκα διεθνή περιβαλλοντικά προβλήματα. Παρότι η απόφαση για την ανάπτυξη του μέσου αυτού ελήφθη το 2022 και οι εργασίες αναμενόταν να ολοκληρωθούν έως τα τέλη του 2024 μετά από πέντε συνεδριάσεις της διακυβερνητικής επιτροπής διαπραγμάτευσης (INC), τα μέρη δεν μπόρεσαν να καταλήξουν σε συμβιβαστική λύση για αυτό το προφανές παγκόσμιο πρόβλημα που χρήζει άμεσης αντιμετώπισης. Τα κύρια σημεία της διαφωνίας αφορούν το στάδιο του κύκλου ζωής των πλαστικών στο οποίο οφείλουμε να δρούμε και τον τρόπο της χρηματοδότησης τόσο των μελλοντικών δραστηριοτήτων όσο και της αντιμετώπισης της υφιστάμενης ρύπανσης από πλαστικά στο περιβάλλον. Για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών πρέπει να δρούμε όσο το δυνατόν νωρίτερα στην αξιακή αλυσίδα των πλαστικών υλών, πριν οι ύλες αυτές γίνουν απόβλητα που μολύνουν το περιβάλλον.

Το 2025 είναι σημαντικό έτος για το UNEP, καθώς επίκειται η συνεδρίαση της Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον, τον Δεκέμβριο του 2025 στο Ναϊρόμπι, κατά την οποία αναμένεται να εγκριθούν η μεσοπρόθεσμη στρατηγική και το πρόγραμμα εργασιών του UNEP για την περίοδο 2026-2029. Οι διαπραγματεύσεις για το νέο διεθνές, νομικά δεσμευτικό μέσο για τη ρύπανση από πλαστικά, μεταξύ άλλων του θαλασσίου περιβάλλοντος, θα συνεχισθούν με την 5η συνεδρίαση της διακυβερνητικής επιτροπής διαπραγμάτευσης στη Γενεύη το 2025. Η ευρεία συμμετοχή και η ουσιαστική δέσμευση της ΕΕ και των κρατών μελών της τόσο σε υπουργικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο εμπειρογνομόνων ενέχουν εξαιρετική σημασία για την επιτυχή ολοκλήρωση αμφοτέρων των συνεδριάσεων. Η υπουργική συμμετοχή είναι απαραίτητη για να ξεπεραστούν τα αδιέξοδα στα ευαίσθητα από πολιτική άποψη θέματα όσον αφορά την πρωτογενή παραγωγή πλαστικών, τις χημικές ουσίες που προκαλούν ανησυχία και τη χρηματοδότηση. Οφείλουμε να επωφεληθούμε πλήρως από την εμπειρογνομοσύνη και τους πολιτικούς δεσμούς μας προκειμένου να καθοδηγήσουμε τις συνεδριάσεις αυτές και να αντιμετωπίσουμε αποτελεσματικά την εξελισσόμενη πολυδιάστατη περιβαλλοντική κρίση.

Ερωτήματα προς τους υπουργούς:

1. Πώς μπορούν η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της να υποστηρίξουν την αποτελεσματική περιβαλλοντική συνεργασία με στόχο την εφαρμογή των πολυμερών περιβαλλοντικών συμφωνιών και να συμβάλουν στη βιώσιμη ανάπτυξη για τις τρέχουσες και τις μελλοντικές γενιές;
 2. Πώς μπορούν η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της, καθώς και άλλα κράτη με υψηλές φιλοδοξίες, να συμβάλουν στην επιτυχή έκβαση των διαπραγματεύσεων για ένα νέο, δεσμευτικό από νομική άποψη μέσο για τη ρύπανση από πλαστικά, μεταξύ άλλων στο θαλάσσιο περιβάλλον, εν όψει της συνεδρίασης της INC-5.2 τον Αύγουστο του 2025 στη Γενεύη;
-